

Toetsingsadvies over de inhoud
van het milieu-effectrapport
Kalvergierbewerkingsinstallatie
te Elspeet

27 april 1992

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over de inhoud van het milieu-effectrapport
Kalvergierbewerkingsinstallaties Elspeet / [Commissie voor de
Milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de Milieu-
effectrapportage

ISBN 90-5237-352-3

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Elspeet /
kalvergierbewerkingsinstallaties ; Elspeet.



Aan Gedeputeerde Staten
van de provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
MW92.5436-MW3219

uw brief
10 februari 1992

ons kenmerk
U595-92/KI/326-17

onderwerp
toetsingsadvies MER kgbi Elspeet

Utrecht,
27 april 1992

Met bovengenoemde brief verzocht u de Commissie voor de milieueffectrapportage een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) voor de besluitvorming over de vergunningverlening inzake de kalvergierbewerkingsinstallatie (kgbi) te Elspeet.

Overeenkomstig artikel 41z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) aan.

De Commissie is van oordeel dat het MER goede informatie biedt voor de besluitvorming over de vergunningverlening in het kader van de Afvalstoffenwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Zij spreekt haar waardering uit over de kwaliteit van het MER.

De opmerkingen die de Commissie heeft gemaakt bij het MER voor de kgbi Ede in haar toetsingsadvies van 18 februari j.l. zijn niet verwerkt in het MER voor de kgbi te Elspeet. Dit toetsingsadvies vertoont dan ook veel overeenkomsten met het toetsingsadvies over de inhoud van het MER voor de kgbi Ede.

Met betrekking tot de verbetering van de kwaliteit van het effluent van de kgbi verwijs ik naar de opmerkingen hierover in de aanbiedingsbrief bij het toetsingsadvies over het MER kgbi Ede.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan deze m.e.r. ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening voor de kgbi te Elspeet. Zij zal graag op de hoogte worden gebracht van de wijze waarop de evaluatie volgens art. 41ak, lid 2 en art. 41am tot en met 41aq van de Wabm zal plaatsvinden.

Hoogachtend,

Dr. J.Th. de Smidt,
voorzitter van de werkgroep
m.e.r. kgbi Ede

Toetsingsadvies over de inhoud
van het milieu-effectrapport
Kalvergierbewerkingsinstallatie
te Elspeet

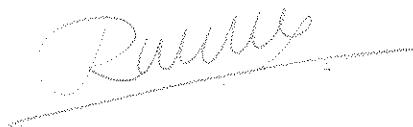
Advies op grond van artikel 41z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne inzake het milieu-effectrapport over Kalvergierbewerkingsinstallatie te Elspeet,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

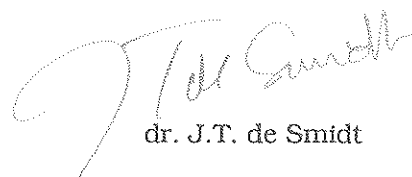
de werkgroep m.e.r. Kalvergierbewerkingsinstallatie te Elspeet

de secretaris

de voorzitter



drs. R.L.J.M. Klerks



dr. J.T. de Smidt

Utrecht, 27 april 1992

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. TOETSING VAN HET MER OP HOOFDLIJNEN	2
3. TOETSING VAN HET MER OP ONDERDELEN	3
3.1 Probleemstelling en doel	3
3.2 Voorgenomen activiteit en alternatieven	3
3.3 Besluitvorming	5
3.4 Bestaande toestand van het milieu en autonome ontwikkeling	5
3.5 Leemten in kennis en evaluatie achteraf	5

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 10 februari 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid gesteld wordt advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 40 d.d. 26 februari 1992
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening voor de uitbreiding van de kalvergierbewerkingsinstallatie (kgbi) te Elspeet door de Stichting Mestverwerking Gelderland, wordt milieu-effectrapportage (m.e.r.) toegepast. Voor de realisatie dienen vergunningen te worden aangevraagd in het kader van de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO).

In 1985 en 1986 zijn kgbi's gerealiseerd in Elspeet resp. Putten, beide met een ontwerpcapaciteit van 70.000 m³ per jaar. De Stichting Mestverwerking Gelderland wil de bewerkingscapaciteit voor kalvergier uitbreiden naar 660.000 m³ per jaar. Hiertoe zullen de bestaande installaties te Elspeet en Putten worden uitgebreid naar een capaciteit van 150.000 m³ per jaar.

Daarnaast zijn installaties gepland te Ede en Barneveld. De installatie te Ede is inmiddels voltooid.

De m.e.r.-procedure voor de kgbi te Ede is reeds afgerond. De Commissie voor de m.e.r. bracht een toetsingsadvies over het milieu-effectrapport (MER) uit op 18 februari 1992. De installaties te Ede (180.000 m³) en Elspeet (150.000 m³) zijn nagenoeg vergelijkbaar. De opgestelde MER'en vertonen dan ook grote overeenkomsten. Op het moment dat de Commissie voor de m.e.r. haar toetsingsadvies over het MER voor de kgbi Ede uitbracht, was het MER voor de kgbi Elspeet al afgerond. De opmerkingen die de Commissie voor de m.e.r. in dat toetsingsadvies heeft gemaakt, zijn in dit MER niet meer verwerkt. Veel van de opmerkingen over het MER voor de kgbi Ede gaan dan ook op voor het MER voor de kgbi Elspeet. Om beide adviezen afzonderlijk te kunnen lezen, bevat het onderhavige toetsingsadvies dan ook veel opmerkingen die ook al bij de toetsing van het MER voor de kgbi Ede zijn gemaakt.

Per brief van 10 februari 1992 (zie bijlage 1 bij dit advies) verzochten Gedeputeerde Staten van Gelderland de Commissie voor de m.e.r. te adviseren over het MER voor de kgbi Elspeet.

Op 2 maart 1992 is het MER bekend gemaakt (zie bijlage 2) en vanaf die datum tot 2 april 1992 ter inzage gelegd.

Het is de bedoeling dat de Commissie voor de m.e.r. een oordeel geeft over de kwaliteit van het MER ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening. Meer formeel gesteld moet door de Commissie voor de m.e.r. worden beoordeeld in hoeverre wordt voldaan aan de in de Wabm gestelde regels voor de inhoud van het MER (ex art. 41j) medegelet op:

- de richtlijnen voor de inhoud van het MER van 22 april 1991;
- de eis dat het MER geen onjuistheden bevat (art. 41w, tweede lid Wabm).

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door de werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. (zie bijlage 3, ook voor overige projectgegevens) welke ook het advies voor richtlijnen van 20 maart 1991 uitbracht. In de beoordeling vertegenwoordigt de werkgroep de

Commissie voor de m.e.r. Zij wordt daarom verder in dit toetsingsadvies aangeduid als "de Commissie".

De Commissie heeft, in overeenstemming met art. 41z, tweede lid van de Wabm, een aantal inspraakreacties ontvangen (zie bijlage 4). Zij heeft deze bij de opstelling van haar advies betrokken.

In hoofdstuk 2 van dit advies wordt het MER getoetst op hoofdlijnen. Hierin wordt een algemeen oordeel over het MER gegeven. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de punten die de Commissie van bijzonder belang acht voor de besluitvorming over het voornemen. Hoofdstuk 3 gaat in op de verschillende onderdelen van het MER. Hierin komen de minder belangrijke opmerkingen van de Commissie op het MER aan bod. De in hoofdstuk 3 besproken punten zijn weliswaar niet onbelangrijk voor een goede besluitvorming, maar spelen daarbij geen cruciale rol.

2. TOETSING VAN HET MER OP HOOFDLIJNEN

De Commissie heeft waardering voor de leesbaarheid, overzichtelijkheid en begrijpelijkheid van het MER. Zij is van oordeel dat het MER voldoende informatie bevat voor de besluitvorming in het kader van de AW- en WVO-vergunningverlening.

De Commissie wil in dit toetsingsadvies met name de aandacht vragen voor een aantal punten die een rol kunnen spelen bij de vergunningverlening en de evaluatie achteraf:

- de aanwezigheid van zware metalen en organische verbindingen in het effluent vormt naar het oordeel van de Commissie onterecht een leemte in kennis. Met de zuivering van kalvergier is al geruime tijd ervaring opgedaan. De opmerking in het MER op blz. 32 dat bij het actief-slibproces 90-99% van de metalen zich hecht aan de slibvlokken zodat de metalen voornamelijk in de bewerkte kalvergier worden teruggevonden behoeft nuancering. Afhankelijk van het beschouwde zware metaal kan opslag in de bewerkte kalvergier sterk variëren. Naar het oordeel van de Commissie dient de bepaling van de aanwezigheid van zware metalen in de toevoer en in het effluent van de kgbi te worden opgenomen in het monitoringprogramma.
- het is van belang een antwoord te geven op de vraag of het product van de kgbi moet worden beschouwd als een dierlijke meststof of als een zuiveringsslib en de daarop van toepassing zijnde Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB).

3. TOETSING VAN HET MER OP ONDERDELEN

In de voorgaande paragraaf heeft de Commissie aangegeven dat haar oordeel over het MER positief is. Niettemin heeft zij enkele opmerkingen bij verschillende onderdelen van het MER. Het betreft de volgende aandachtspunten:

3.1 Probleemstelling en doel

In het MER worden de mogelijk op het product van de kgbi van toepassing zijnde Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) besproken, te weten "Gebruik dierlijke meststoffen" en "Gebruik en kwaliteit overige organische meststoffen". Er wordt echter geen uitspraak gedaan over de van toepassing zijnde AMvB. Uit de "Voortgangsnotitie Beleid Zuiveringsslibben" van de provincie Gelderland^{1]} blijkt overigens dat Gedeputeerde Staten van Gelderland het product van de kgbi beschouwen als een dierlijke meststof.

3.2 Voorgenomen activiteit en alternatieven

Ombouw van de bestaande installatie

In het MER wordt voorbijgegaan aan de consequenties van de uitbreiding van de bestaande installatie naar een verwerkingscapaciteit van 150.000 m³ per jaar. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk of de bestaande installatie tijdelijk buiten bedrijf wordt gesteld en wat dan de bestemming van de kalvergier is die anders in de kgbi Elspeet zou worden verwerkt.

Controle en registratie

Ter voorkoming van aanvoer van kalvergier met een te hoog droge stofgehalte, wordt de inhoud van een tankwagen via een kijkglas gecontroleerd. De Commissie vraagt zich af of dit wel een effectieve methode is en waarom er niet van iedere tankwagen een representatief monster ter controle wordt genomen.

Ten aanzien van de procescontrolemaatregelen wijst de Commissie op het belang van een goede pH-controle en -sturing bij de nitrificatietanks in verband met de verschuiving van het ammoniakevenwicht^{2]}.

Opslag bewerkte kalvergier

Bewerkte kalvergier wordt in een open tank opgeslagen. Het MER bevat geen gegevens over de geuremissie van de opslag van bewerkte kalvergier. Aangezien geurhinder niet is uit te sluiten zou het MER ook een variant moeten bevatten met de opslag van bewerkte kalvergier in een gesloten tank.

1 Voortgangsnotitie Beleid Zuiveringsslibben, Gedeputeerde Staten van Gelderland, 3 september 1991.

2 Zie in dit verband ook de reactie van de Gelderse Milieufederatie, bijlage 4, nr. 2.

Verspreiding van aerosolen

De opmerking op blz. 40 van het MER dat bij het beluchten met bellenbeluchters nauwelijks aerosolen worden gevormd, suggereert dat de verspreiding van aerosolen geen probleem vormt. Het ware beter om te stellen dat dit minder problemen geeft dan bij oppervlaktebeluchting.

Emissies naar de lucht

Bij de beschrijving van de emissies naar de lucht en de emissiebeperkende maatregelen plaatst de Commissie de volgende kanttekeningen:

- in het MER is niet aangegeven welke olfactometer is gebruikt voor de bepaling van de (in tabel 2 van de samenvatting) genoemde geurconcentratie en welke gevoeligheid deze heeft (dit zou aangegeven kunnen worden met de geurdrempelwaarde voor H S).

Dit zou consequenties kunnen hebben voor de afstand van de geurcontouren tot de installatie;

- het is onduidelijk wat de reden is van de op blz. 47 van het MER genoemde slechte reproduceerbaarheid van de geuremissie van een batchgewijze installatie;

- daarnaast wordt op blz. 47 aangegeven dat de geuremissie bij het indikken en de opslag van slib slechts een incidenteel karakter heeft. Hierbij ontbreekt een aanduiding van de perioden waarin geuremissie plaatsvindt en een aanduiding van de hoeveelheden geureenheden die hierbij vrij kunnen komen;

Zuivering van het effluent

In het MER is niet aangegeven op welke wijze het bewerkingsproces is geoptimaliseerd.

In het MER wordt aangegeven dat de toetsings- en signaleringswaarden voor chloride en sulfaat niet worden overschreden. Dit neemt echter niet weg dat er sprake is van een aanzienlijke toename van de zoutlast voor het ontvangende oppervlaktewater.

Storingen en calamiteiten

In het MER ontbreekt een inschatting van de kans op de genoemde calamiteiten, alsmede een inschatting van de mogelijke frequentie.

Alternatieven luchtbehandeling

In het MER wordt een drietal alternatieve luchtbehandelingswijzen besproken, te weten: een open biofilter, een gesloten biofilter en een gaswasser. Er zijn echter ook combinaties denkbaar, zoals een biofilter en een gaswasser. Deze blijven in het MER onbesproken. Hetzelfde kan worden opgemerkt met betrekking tot de beschrijving van de luchtbehandeling op blz. 115 van het MER.

Effluentnabehandeling

De in het MER besproken mogelijkheid van afvoer van de concentraatstroom van omgekeerde osmose of indamping naar de rwzi acht de Commissie geen reële optie. Behandeling van het concentraat op de rwzi zal slechts een beperkte afname van de verontreiniging van de concentraatstroom opleveren. Een meer voor de hand liggende oplossing is om het

concentreert in de toekomst af te voeren naar een mestverwerkingsinstallatie.

3.3 Besluitvorming

Het MER bevat een goed overzicht van de te nemen en eerder genomen besluiten. In het overzicht ontbreekt echter de Derde Nota Waterhuishouding.

3.4 Bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling

Het MER geeft een goede en volledige beschrijving van de bestaande toestand van het milieu.

Ten aanzien van de beschreven autonome ontwikkeling van het milieu merkt de Commissie op dat daarin de suggestie wordt gewekt dat het effluent van de kgbi geheel wordt gezuiverd door de rwzi. Er vindt echter slechts een gedeeltelijke zuivering van het effluent plaats.

3.5 Leemten in kennis en evaluatie achteraf

Leemten in kennis

De in het MER beschreven leemte in kennis ten aanzien van de concentraties in de kalvergier van zware metalen en organische verbindingen, zoals bestrijdingsmiddelen en antibiotica, dient naar het oordeel van de Commissie te worden opgenomen in het evaluatieprogramma.

Evaluatie achteraf

In aanvulling op de genoemde onderwerpen voor het evaluatieprogramma wil de Commissie, naast de concentraties zware metalen en organische verbindingen in de kalvergier, aandacht vragen voor de monitoring van de geuremissie uit de open opslagtank met bewerkte kalvergier.

Daarnaast vormt het terugvoeren van stankstoffen (van de stortput en de gieropslag) naar de nitrificatietank een nieuwe methode. De effectiviteit van deze methode zou gevolgd dienen te worden in een monitoringprogramma.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies
over het milieu-effectrapport
Kalvergierbewerkingsinstallatie
te Elspeet

(bijlagen 1 t/m 4)

BILJAGE 2

Opbare bekendmaking in Staatscourant nr. 40 d.d. 26 februari 1992

Instituut Milieu-effectrapportage en ver-
gunningsaanvragen Kalkverstuivings-
installatie te Bilspeel
Meer vergunningaanvragen inzake de
Ver. verontreiniging oppervlaktewa-
ren en de Afvalstoffenwet ingediend
alsmede een M.E.R. voor uitbreiding van
de capaciteit van de in 1985 gebouwde
kalkverstuiveringsinstallatie van
80.000 m³ naar 150.000 m³ kalkverste-
aan de Schaarweg 1 te Bilspeel.
Het dagelijks bestuur van het Zuyve-
ningsschap Vohuwe is het bevoegde
zegg. inzake de aanvraag op grond van
de Wet verontreiniging oppervlaktewa-
ren.
Cedeponterde Staten van Gelderland
zijn het bevoegde gezag inzake de aan-
vraag op grond van de Afvalstoffenwet.
Conform het besluit Milieu-effectrap-
portage is i.b.v. de aanvragen een
Milieu-effectrapport (M.E.R.) opgesteld.
Cedeponterde Staten coördineren de
voorbereiding en behandeling van het
M.E.R. en de vergunningaanvragen.
Instituut
Het M.E.R. en de vergunningaanvragen
hebben van 2 maart tot 2 april 1992 ter
inzake:
Bij de dienst Milieu en Water van de
provincie Gelderland, Markt 9 te Arn-
hem, voor inzage in de stukken kan een
afspraak worden gemaakt met
mevrouw mr. M. M. P. Vonk, tel. 085-
398784.
Bij het Zuyvevingsschap Veldwe, Brink-
laan 268 te Apeldoorn, voor inzage in
de stukken kan een afspraak gemaakt
worden met mevrouw mr. J. A. Dijk-
kema, tel. 055-272312.
In het gemeentehuis te Nunspeet, op
werkdagen 's morgens van 9.00 uur tot
12.00 uur en 's middags van 14.00 uur
tot 16.00 uur, na voorafgaande telefo-
nische afspraak is inzage na kantoor-
uren mogelijk op maandag 2, 9, 16, 23
en 30 maart 1992 van 10.00 uur tot
19.00 uur.
Schriftelijke bezwaren ten aanzien van
de vergunningaanvragen en opmerken-
gen over het M.E.R. kunnen tot 2 april
1992 worden ingediend bij Cedepon-
terde Staten van Gelderland, Postbus
9090, 6800 GX Arnhem onder vermeld-
ding van nr. MW92.5436.
Indien u hierom verzoekt worden uw
persoonlijke gegevens niet bekend
gemaakt.
Kondelinge bezwaren en opmerkingen
kunnen naar voren worden gebracht of
den een openbare zitting die gehouden
zal worden op dinsdag 17 maart 1992
om 14.00 uur in het gemeentehuis van
Nunspeet. Tijdens deze zitting wordt u
eveneens in de gelegenheid gesteld met
vertegenwoordigers van de aanvraager
en de bevoegde instanties over de ver-
gunningaanvragen en het M.E.R. van
gedachten te wisselen.
Wij wijzen u erop dat te zilver tijd
alleen diegenen die bezwaar hebben
gemaakt tegen een of beide aanvragen
en diegenen die kunnen aanvoeren daar-
toe redelijkerwijs niet in staat te zijn
gewest, bezwaren kunnen indienen.
tegen de ontwerp-beschikkingen.
respectievelijk in beroep kunnen gaan
tegen de definitieve beschikkingen.
Arnhem, 10 februari 1992.
Gedeponterde Staten van Gelderland,
Dr. J. C. Tolou, voorzitter.
Dr. C. P. A. G. Crubbom, griffier.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Stichting Mestverwerking Gelderland te Arnhem

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Gelderland en het dagelijks bestuur van het Zuiveringsschap Veluwe

Besluit: vergunningverlening in het kader van de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO)

Activiteit: uitbreiding van de capaciteit van de kalvergierbewerkingsinstallatie (kgbi) te Elspeet van 70.000 m³ kalvergier per jaar naar 150.000 m³. In de kgbi wordt kalvergier in een actief-slibproces omgezet in een mestprodukt dat beter in de landbouw kan worden afgezet. Onbewerkte kalvergier is van een zodanige kwaliteit dat afzetmogelijkheden in de landbouw beperkt zijn.

Stand van zaken: Per brief van 10 februari 1992 verzochten Gedeputeerde Staten van Gelderland de Commissie voor de m.e.r. te adviseren over het MER voor de kgbi Ede.

Op 2 maart 1992 is het MER bekend gemaakt (zie bijlage 2) en vanaf die datum tot 2 april 1992 ter inzage gelegd.

Volgens de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) is de besluitvorming over de aanvraag van een AW-vergunning voor een kgbi met een verwerkingscapaciteit groter dan 25.000 m³ per jaar m.e.r.-plichtig.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. A.H. Dirkzwager

ing. C. Roos

dr. J.Th. de Smidt (voorzitter)

ing. F. van Voorneburg

Secretaris van de werkgroep: drs. R.L.J.M. Klerks

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	920305	D. Verhoef en 6 identieke reacties	Uddel	920409
2.	920331	Gelderse Milieufederatie	Arnhem	920409
3.	920305	Gemeente Apeldoorn	Apeldoorn	920409